

Riječ Urednika

Najdraži čitatelji!

Nastavljamo s našim, pomalo nemuštim, radom na prikupljanju materijala i već pomalo kasnimo s drugim brojem. Naši dopisnici i dopisnice su, nadam se, proveli lijepe zimske praznike, i sigurno su spremniji za sljedeći broj napisati štogod o temama koje su nas zaokupljale, kao što su npr. komunikacija i položaj Osoba u društvu, a u ovome broju pismenost i izgradnja mostova s čujućim Osobama (ako smo sebi dali veliko slovo «G» i «O», tad možemo i drugima - «S» slijepima, «P» paraplegičarima, itd. Tema za raspravu je, eto, otvorena).

U prvome broju propustili smo dati neke osnovne i opće podatke o Udruzi «Dlan», pa to sada donosimo u cijelosti. Naše duboke isprike i zahvala S. Pavlović što je ukazala na taj, prilično ozbiljni, propust. No, prvi mačići...

Nadalje, truditi ćemo se bilježiti više zbivanja i jednostavno prenositi vijesti o aktivnostima među gluhima, kojih, usput budi rečeno, osim sporta, i poneke vijesti u novinama, baš i nema u izobilju. Bez ikakve kritike i popratnog teksta. Izvjesno je da ima puno više takvih osoba koje su se istaknule u različitim područjima (pravo, ekonomija, medicina). Za to trebamo mlade i «pokretljive» suradnike, jer Osobe moraju putovati da bi se informirale..., pa makar i kod kuće internetom. Cilj nam je, prije svega, pisanom riječju izgraditi mostove između Osoba i Čujućih. Želimo «čuti» kako dišu ljudi u koži Osobe. Nasuprot tome, moramo pratiti «dah» naših rehabilitatora, roditelja, prijatelja, suradnika....

Zahvaljujemo na doprinosu i suradnji na ovome broju. Nismo «debeli», ali idemo dalje malim koracima.

I još na kraju, naše iskrene isprike svim našim poštovanim suradnicima koji su sudjelovali u kreiranju prvoga broja, a nisu navedeni u impresumu. Nadamo se da takav propust neće utjecati na daljnju suradnju i zajednički cilj – širenje dobre «vibre», što nam u ovim zimskim i pomalo depresivnim vremenima, itekako treba.

Srdačno, vaša urednica
Petra Podhorsky-Lončarić

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN” - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: Palmotićeva 43a, 10000 Zagreb

Telefon: 385 1 4923109

E-mail: dlan@crodeafweb.net

Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: 2402006-1100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavna urednica: Petra Podhorsky-Lončarić

Lektura: Ana Užbinec

Naslovnica: Verona Lisak-Brkičić

SADRŽAJ

1. riječ urednika	2
2. impresum	2
3. sadržaj	3
4. gluhi prodavači privjesaka	3
5. ukratko o udruzi	4
6. zaštita znakovnih jezika u zemljama članicama europske unije	6
7. načini komunikacije	8
8. moj sin	8
9. case study tragedije posebnosti	9
10. generalna skupština EUD Luksembourg	11
11. radim, radiš	13
12. kako približiti svjetove gluhih i čujućih	14
13. pismenost	15
14. kohlearni implant ili umjetna pužnica / primjer	16
15. čuti ili ne čuti	19
16. strip	20

Gluhi prodavači privjesaka

U siromašnim zemljama, u kojima gluhi teško pronalaze posao, još uvijek je razvijen lanac prodaje privjesaka ili sličnih malih predmeta po kafićima i restoranima. Gluhi najčešće rade za gluhe šefove i cijele dane provode hodajući, dobivajući postotak od zarade.

U stvari, možemo reći da su oni moderni robovi. U zapadnim zemljama, osobito u Americi, takvi poslovi gluhih skoro su potpuno iskorijenjeni, tj. gluhog Amerikanca nećete vidjeti da se time bavi, ali na druge narode, npr. Meksikance, često ćete naići. Postoje zakoni protiv takve vrste prodavanja, a kad su ih u Americi donosili, željeli su izuzeti gluhe i slijepe.

Međutim, gluhi su se pobunili i inzistirali da i za njih ta djelatnost bude kažnjiva. Američki gluhi izrazito negativno gledaju na «prodavače» i smatraju da oni sramote zajednicu gluhih. U istočnim zemljama velik broj gluhih živi od prodavanja privjesaka, a neki idu «trbuhom za kruhom» u Italiju, Francusku i druge zemlje; neki privremeno, sezonski, dok se drugi trajno useljavaju.

Nacionalne organizacije gluhih

nastojale su spriječiti «torbarenje», naglašavajući da to jako srozava ugled gluhih. Ponekad se čujuće osobe pretvaraju da su gluhe i zarađuju na taj način. Jedan od čujućih prevaranata bio je William Rockefeller, otac poznatog bogataša Johna D. Rockefellera. I na zagrebačkim ulicama mogu se sresti čujuće osobe koje se na kartončićima predstavljaju kao «gluhonijemi».

Kod nas ćete često sresti gluhe prodavače privjesaka. Sigurno imate svoje mišljenje o njima i o njihovom načinu života. Neki su blagonakloni, smatraju da je bolje raditi išta nego ništa i ne smatraju da takvi poslovi sramote sve gluhe; ne gledaju na to kao na prosjačenje.

Znamo kakva je situacija u Hrvatskoj, koliko su gluhi diskriminirani prilikom zapošljavanja. Iako su gluhi poznati kao dobri radnici, ne dobivaju lako priliku pokazati svoje sposobnosti. Osim toga, mnogo je tužnih priča o gluhima koji su ostali na cesti, izigrani od vlastite obitelji i rodbine.

Neki oštro osuđuju «prodavače» i ne prihvaćaju nikakva opravdanja.

Možda bi ipak prvenstveno trebalo osuđivati društvo, a ne gluhe pojedince. Ako ih društvo nije spremno prihvatiti i pružiti im šansu za normalan život, iskoristit će svoj status «invalidnosti» za opstanak. Ili to sve baš i nije tako? Možda se ipak uvijek može snaći, pronaći sitne poslove koji ne vrijeđaju dostojanstvo i ne prikazuju gluhe kao «jadne, nesretne, odbačene i nesposobne» koji pokušavaju zarađivati izazivajući samilost zbog riječi «gluhonijem» na kartici.

O «torbarenju» gluhih napisane su knjige, napravljene kazališne predstave i umjetnička djela. Možda će «Dlan» istražiti taj problem kod nas i napraviti nešto slično. Barem u toj temi ima materijala i za komediju i za tragediju.

PV

(podaci autora poznati redakciji)

UKRATKO O UDRUZI

Udruga «Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura gluhih – DLAN» osnovana je 18.10.2001. godine na inicijativu samih gluhih osoba, s osnovnim ciljem promoviranja kulture Gluhih te kazališne i vizualne umjetnosti u Hrvatskoj i inozemstvu, omogućavanja veće dostupnosti umjetničkih i kulturnih događaja zajednici Gluhih i nagluhih te prihvaćanja Gluhih kao manjinske kulturalne grupe unutar društva. Udruga "DLAN" djeluje u razvijanju kreativnosti i samopoštovanja Gluhih, te većoj dostupnosti umjetničkih i kulturnih događanja zajednici Gluhih i nagluhih.

Dosadašnje aktivnosti:

- 4. svibnja 2001. godine u sklopu međunarodnog simpozija o znakovnom jeziku i kulturi gluhih premijerno je, u kazalištu «Gavella», održana predstava na znakovnom jeziku (prvi puta u Hrvatskoj)

- dva tjedna kasnije zbog velikog interesa gluhe i čujuće populacije predstava je održana još jedanput, na istom mjestu

- krajem 2001. godine sudjelovali smo na projektu udruge «Multimedijski ženski centar - Nona» koji se bavio proučavanjem jezika u sklopu Europske godine jezika 2001. Naš angažman sastojao se od snimanja kratkog dokumentarnog filma u kojem se isključivo govori znakovnim jezikom. Taj dio posebno je primijećen i popraćen burnim pljeskom u prepunoj dvorani u Bruxellesu u Belgiji.

- udruga „DLAN“ je službeno registrirana u gradskom uredu za opću upravu

- krajem siječnja (27. 01. 2002) putujemo u Slovačku (Nitra) na 2. međunarodni festival kulture gluhih gdje u sklopu festivala izvodimo našu predstavu «Planet tišine» zahvaljujući novčanoj potpori Gradskog ureda za kulturu

- u ožujku (11. 03.2002) izvodimo predstavu «Planet tišine» u Jastrebarskom

- u mjesecu travnju prijavljujemo se s istom predstavom na 26. SKAZ (Skup kazališnih amatera Zagreba) gdje postizemo zapažene rezultate

- 06. 06. 2002. aktivno smo uključeni u Festival kraljeva ulice «Čest is d' best 6» gdje izvodimo dio predstave «Planet tišine»

- krajem lipnja organiziramo

prevođenje na znakovni jezik predstave ZKM-a «Novecento»

- 17. kolovoza 2002. sudjelujemo aktivno na Neumskom festivalu prevodeći pjesmu na znakovni jezik «Da je meni» Sandre Jurak (Zondra); nastup jedne naše članice zapažen je već na generalnoj probi i kasnije je održan intervju za časopis «Arena»

- 19. listopada 2002. pozvani smo na Festival «Talking hands» u Češku (Prag), ali na žalost, zbog velike konkurencije kazališta Gluhih iz drugih zemalja s dugom tradicijom i iskustvom, iz čega je proizašla kvaliteta, naša predstava «Planet tišine» nije uvrštena u program festivala

- 27.11.2003. počeo je tečaj hrvatskog znakovnog jezika na koji se prijavilo oko 200-tinjak zainteresiranih

- gostovanje predstavom «Planet tišine» u Beogradu (Srbija i Crna Gora) (25. listopada 2003. godine)

- gostovanje s predstavom «Planet tišine» u Rijeci (9. studenog 2003. godine)

- sredinom ožujka 2004. je počeo tečaj znakovnog jezika za još 120 zainteresiranih

- u listopadu 2004. godine tečaj znakovnog jezika za još 100 zainteresiranih

- uz prepoznavanje kvalitete rada udruge na području "Malo dobre volje za djetinjstvo bolje" (projekti za poboljšanje kvalitete života djece i mladih s posebnim potrebama) prošle godine LURA donacije za dječje animacije donirala je udruzi 90.000,00 kuna za projekt "Bajke i priče na znakovnom jeziku", koji je u realizaciji.

- u tijeku su pripreme nove kazališne predstave na znakovnom jeziku - "Ruke koje plaču"

- Zagrebačka banka je donirala udruzi „DLAN“ 37.200,00 kuna za kazališnu predstavu na znakovnom jeziku „Ruke koje plaču“

- u pripremi je časopis „Pljesak jedne ruke“, koji bi trebao izlaziti 4 puta godišnje. Teme časopisa će biti svakodnevni- ca gluhih osoba, kultura Gluhih i znakovni jezik, kao i prava Gluhih osoba

- sudjelovanje na 9. festivalu „Cest is d' Best“ gdje punih sedam dana vodimo tečaj znakovnog jezika, pod imenom „Odmorište za jezik“, koji je ostao zapažen

- 02.09.2005. promocija slikovnice i DVD-a na znakovnom jeziku - „10 najboljih bajki“, prvi put u povijesti kod nas

- nastavak tečaja znakovnog jezika – još 50 zainteresiranih za početni stupanj

- u sklopu Festivala Prvih, koji je održan na Zagreb Film Festivalu, održano je još jedno predstavljanje slikovnice i DVD-a na znakovnom jeziku „10 najboljih bajki“ 19. listopada 2005. godine u Studentskom centru, Zagreb

- u suradnji s Ljiljanom Zagorac iz plesne skupine "Ilinkt", naš je član izveo performans u Poznanu (Poljska) (29. rujna do 3. listopada 2005. godine)

povodom Tjedna hrvatske književnosti

- prisustvovanje prvom mediteranskom simpoziju Gluhih u Montpellieru (Francuska), 09. - 13. studenog 2005. godine (uz novčanu potporu Ministarstva kulture)

Angel Naumovski

ZAŠTITA ZNAKOVNIH JEZIKA U ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE

Status znakovnih jezika različit je u različitim državama Evrope. U mnogim državama znakovni jezici još su uvijek diskriminirani – ne koriste se na televiziji ni u obrazovanju, službe tumača nisu organizirane, kao ni njihova kvalitetna i sustavna edukacija; dostupnost informacija u svakodnevnom životu je poražavajuća...

U pravilu, što je država razvijenija, tolerantnija i demokratičnija, to je status znakovnog jezika bolji, a prava gluhih veća. Negdje se vrijednost gluhog čovjeka još uvijek mjeri po kvaliteti njegova govora, a znakovni jezik smatra se manje vrijednim, pa se čini kao da se nije maklo iz mračnog viktorijanskog doba koje je gušilo svaku različitost.

Istraživanja lingvista već od 60-ih godina prošloga stoljeća potvrđuju da su znakovni jezici u potpunosti ravnopravni govornim jezicima te da njihovo usvajanje ne utječe negativno na razvoj govora, već ga, naprotiv, potiče. Porast broja gluhih intelektualaca u zemljama koje «slušaju» znanost najbolji je dokaz efikasnosti i značaja znakovnog jezika za osobe koje su od rođenja gluhe. Svijest o manjinama i njihovom pravu na vlastiti jezik i kulturu u sve više država uključuje gluhe i znakovni jezik.

Što je do sada napravljeno?

Parlament Evropske unije prvi puta je 1988., a drugi puta 1998. godine donio Rezoluciju o znakovnim jezicima, u kojoj se

naglašava da su znakovni jezici pravi, prirodni jezici koje preferira većina gluhih osoba ili su jedini jezik koji koriste, te se potiče zemlje članice da ih službeno priznaju.

Rezolucija nije značajno promijenila situaciju vezanu uz znakovne jezike u Evropi. Godine 2001. Parlament je ponovno preporučio zemljama članicama zaštitu, promociju i priznavanje znakovnih jezika. U toj preporuci navodi se da znakovni jezik nije univerzalan te da se u Evropi koristi velik broj različitih znakovnih jezika. Znakovni jezici predstavljaju jezično i kulturno bogatstvo i ne smije ih se marginalizirati – oni čine važan element evropskog jezičnog i kulturnog naslijeđa.

Gluhe i nagluhe osobe imaju pravo na dostupnost informacija i komunikaciju, osobito u području obrazovanja, kulturnih zbivanja, vjerskih obreda, medija, integracije na radnom mjestu, socijalne integracije, pravnih i javnih službi, zdravstvene skrbi, mentalnog zdravlja, socijalnih službi... Najveći problem koji se javlja u većini zemalja – osim u Švedskoj i Finskoj – jest nedostatak tumača.

PREPORUKA VIJEĆA EUROPE (2001) UKLJUČUJE SLJEDEĆE:

- edukacija tumača na fakultetu – priznati ih službeno kao profesiju
- osposobiti za tumače one kojima je znakovni jezik materinski jezik, a one kojima nije, osposobiti da budu podjednako kompetentni
- učiti znakovni jezik čujuća

djecu, odrasle, članove obitelji i osobe koje rade s gluhima

- omogućiti dostupnost TV programa gluhima
- seminari za razvoj svijesti o gluhoći
- poticanje istraživanja znakovnih jezika
- izrada rječnika
- izmjena informacija na internacionalnom nivou

Osim toga, u preporuci je naglašeno da nove tehnologije (kohlearna implantacija) nisu lijek za gluhoću. Ističu da je u svibnju 2001. objavljena studija «Kohlearna implantacija i gluha djeca» u kojoj se uspoređuje trenutna politika prema kohlearnoj implantaciji u 10 europskih država, uz analizu etičkih aspekata, te psiholoških i socijalnih posljedica po gluha djecu.

U studiji se zaključuje da unatoč kohlearnoj implantaciji gluhorodena djeca ne postaju «čujuća» djeca. Budući da čuti zvukove ne znači nužno razumjeti govorni jezik, preporučuju kombinaciju kohlearne implantacije s učenjem znakovnog jezika.

Novi pokret za priznavanje znakovnih jezika kao jezika manjine

Malcolm Bruce podnio je 17. ožujka 2003. Vijeću Evrope izvješće o zaštiti znakovnih jezika, a rasprava na tu temu održana je 1. travnja ove godine. U izvješću, Malcolm Bruce ističe da će priznavanje znakovnih jezika, kao prirodnih i potpunih sredstava komunikacije od strane zemalja članica Vijeća Evrope promovirati integraciju gluhih u društvo i

olakšati im dostupnost obrazovanju, zapošljavanju i pravosuđu. Priznavanje znakovnih jezika dovelo bi do edukacije i regrutiranja većeg broja tumača.

Preporučuje se procjena potreba na evropskoj razini, sastavljanje evropskog službenog dokumenta o pravima korisnika znakovnih jezika, te usvajanje različitih mjera koje garantiraju jednakost prava u svim zemljama članicama.

P A R L A M E N T A R N A
SKUPŠTINA PREPORUČUJE
ODBORU MINISTARA DA
PO-TAKNE ZEMLJE ČLANICE NA:

- službeno priznavanje znakovnih jezika koji se koriste na njihovom teritoriju
- obučavanje tumača i učitelja znakovnog jezika
- obrazovanje gluhih na znakovnom jeziku
- podučavanje znakovnom jeziku učitelja koji će raditi s gluhom i nagluhom djecom
- prenošenje TV programa na znakovnom jeziku i skriveno titlovanje svih programa koji se odvijaju na govornom jeziku
- pravo na informiranje gluhih i nagluhih o korištenju znakovnih jezika
- uporabu novih tehnologija i omogućavanje dostupnosti tih tehnologija gluhim
- uključivanje znakovnih jezika kao valjane akademske kvalifikacije u srednje škole sa statusom jednakim drugim stranim jezicima koji se uče u školi
- pravo na slobodan izbor između oralnog i bilingvalnog obrazovnog sustava
- podupiranje izdavanja literature za učenje znakovnih jezika.

Malcolm Bruce posjetio je Finsku i Švedsku – države uzore u kojima znakovni jezici imaju najbolji status. U Švedskoj je znakovni

jezik priznat od 1981. godine, a koristi ga 8000 do 10000 ljudi. Postoji apsolutno pravo na obrazovanje pomoću znakovnog jezika, a koristi se i kao sredstvo učenja gluhih učenika švedskom jeziku.

Roditelji u Švedskoj i Finskoj imaju pravo na besplatnu poduku. Švedski zakon osigurava godišnje 240 sati besplatne usluge tumača, a u zemlji postoji 450 tumača. U Finskoj je znakovni jezik zaštićen Ustavom kao jezik manjine. Za 5000 osoba predstavlja materinski jezik, a koristi ga i 10000 čujućih. Zakon omogućuje godišnje 120 sati besplatne usluge tumača (240 sati za gluhoslijepe), a sveukupno postoji 500 tumača u Finskoj.

Zaključci i preporuke

Napredak postignut na planu priznavanja znakovnih jezika u Evropi i dalje je spor. Postoje dvije vrste prepreka službenom priznavanju. Prva je prepreka ignoriranje uloge znakovnog jezika od strane nekih vlada i zakonodavstava. Druga potječe od pogrešnog vjerovanja čujućih osoba da je slušno pomagalo rješenje za sve probleme gluhoće, a da su znakovni jezici univerzalni. Priznavanje znakovnih jezika dobiva vrlo slabu potporu javnosti.

Drugi razlog na koji se često pozivaju mnoge države povezan je s troškovima koje službeno priznavanje tih jezika povlači sa sobom. Državne institucije koje nadzire javni sektor trebale bi zaista omogućiti dostupnost znakovnim jezicima.

Ipak, bilježe se i uspjesi u Europi. U Finskoj zaposlenici u mnogim javnim službama uče osnove znakovnog jezika. Irska i Danska, Velika Britanija i Grčka imaju programe znakovnog jezika

za učitelje, dok Portugal, Francuska, Španjolska i Grčka za stručnjake koji žele raditi s gluhi-ma imaju programe koji uključuju znakovni jezik.

U Grčkoj je osnovan prvi sveučilišni odsjek specijaliziran za znakovni jezik u svrhu obrazovanja gluhe djece. Znakovni jezik uvodi se u neke škole u Portugalu. U Francuskoj, tumačenje je priznato kao zanimanje. U Danskoj i Nizozemskoj odvija se pokret za podršku bilingvalnom obrazovanju.

Važno je da se svi ovi napori priznaju i provedu u čitavoj Evropi. Preporuke koje su dane tiču se priznavanja znakovnih jezika kao regularnih jezika s pripadajućim pravima za njihove korisnike, pravo na slobodan izbor između oralnih i bilingvalnih metoda obrazovanja, uvod u znakovne jezike kao komunikacijski kanal u općem i stručnom obrazovanju i usvajanje praktičnih mjera koje će osigurati sudjelovanje gluhe manjine u društvenoj zajednici.

To će omogućiti porast broja tumača i veću dostupnost javnim i privatnim službama, obrazovanju, rekreaciji i socijalnim aktivnostima, što će dovesti do značajnog poboljšanja kvalitete života i ljudskih prava gluhih, navodi se u izvješću.

Vesna Ivasović
Preuzeto iz časopisa «Mostovi»

NAČINI KOMUNIKACIJE

Dijete oštećena sluha mora osjetiti potrebu za govornom komunikacijom i samo će na taj način shvatiti da govorni izrazi koji dolaze od drugih osoba nešto znače.

Oštećen sluh je nedostatan za uspješno govorno komuniciranje djeteta s okolinom, pa je potrebno čitanje s usana. Zato se gluhom i nagluhom djetetu uvijek treba obraćati licem okrenutim prema njemu, treba govoriti glasnije, polako i pravilno. Nužno je imati dovoljno strpljenja, pažnje i ljubavi u govornoj komunikaciji.

Dijete oštećena sluha koje je uključeno u redovni odgojno-obrazovni proces ne zahtijeva veće prilagodbe. Za takvo je dijete važno da

se smjesti u onaj dio prostorije iz kojeg najbolje može pratiti sve što se događa i radi, a posebno je važno da ima mogućnost što direktnijeg gledanja u dobro osvijetljeno lice nastavnika.

Nastavnik dok govori treba se na neupadljiv način okrenuti prema slušno oštećenom djetetu. S učenikom treba i individualno raditi, te odabrati svrsishodne metode i sredstva. Mnogi stručnjaci za rad s gluhom djecom smatraju da je «čitanje» govora s usana «ključ» pomoću kojega se izlazi iz gluhoće.

Drugi negiraju i tvrde da je to zablude i da gluhi ne čitaju govor s usana već samo neke elemente, a ostalo da pogađaju. Gluho dijete

može čitati govor s usana kod nekih osoba, a kod nekih ne može. Osobe koje govore polagano, pravilno, jasnim i kratkim rečenicama, mogu uglavnom razumjeti, no ima ljudi koji govore brzo i nepravilno, koji se i ne trude pažljivo govoriti i naravno da te osobe neće moći razumjeti.

Ako je osoba s kojom gluhi govori, tako da «čita» s usana i lica, obrasla u bradu i brkove, od razgovora neće biti ništa. Prema tome, «čitanje» s usana nije uvijek pouzdan način razumijevanja tuđeg glasovnog govora, ali zato se može pomoći pisanjem, ručnom abecedom ili znakovnim govorom.

Učiteljica s 40 godina radnog staža u školi

MOJ SIN

Trebalo je proći određeno vrijeme da se pomirim s činjenicom da moje dijete ne čuje. Zatim je slijedilo dugogodišnje pohađanje centra SUVAG. Najprije vrtić, a zatim tri razreda osnovne škole. Kod kuće sam mnogo učila s njim; pisali smo zadaće, igrali se i učili govoriti.

Bila sam nezadovoljna metodom centra SUVAG koji je inzistirao isključivo na govornoj komunikaciji, tzv. verbotonalnoj metodi prof. Guberine. Ta je metoda za malu djecu apsolutno neprihvatljiva. Trebalo je kombinirati i s ostalim načinima komunikacije.

Nisam se mogla suprotstaviti, jer ta je metoda prof. Guberine bila poznata i priznata, kako kod nas, tako i u drugim državama svijeta.

Nitko nas roditelje nije pitao da li se s time slažemo. No mala djeca se na taj način nisu mogla sporazumjeti

vati pa su sama uvela svoje znakove rukama, mimikom lica ili na neki drugi, njima razumljiv, način. U centru SUVAG inzistirali su na govoru pomoću slušnih aparata koji nisu bili dovoljni za razumijevanje i čitanje s usana.

Ja sam sa svojim sinom uglavnom uspijevala razgovarati, jer sam se trudila da svako slovo i riječ pravilno izgovorim. Smetala me zabrana govora rukama i gestama među djecom, jer oni su vrijeme provodili zajedno, a nisu se mogli sporazumijevati jer nisu pravilno izgovarali glasove i riječi.

Jednom prilikom, dok sam se igrala sa sinom, on je stalno ponavljao riječ EVA, EVA. Nisam nikako shvatila što mi želi reći. Kada je vidio da ga ne razumijem, osovio se na ruke i noge i na leđima rukom povukao luk. Tada sam shvatila da je mislio na DEVU.

Eto, sam je spontano pronašao način kako objasniti što mi želi reći. Bilo je mnogo sličnih primjera i moje uvjerenje da nije dovoljna verbotonalna metoda, već da je treba kombinirati i gestama, odnosno znakovnim jezikom, bila je

sve sigurnija.

Kada sam u centru SUVAG to rekla profesorica koje su radile s mojim sinom, naišla sam na odbijanje, jer verbotonalna metoda prof. Guberine bila je jedina priznata u centru SUVAG.

Nakon trećeg razreda moj sin bio je integriran u redovnu osnovnu školu. Imao je divnu učiteljicu koja se pripremila za prijem moga sina, a također je pripremila i djecu. Radila je upravo onako kako je potrebno raditi s djetetom koje ne čuje, i rezultati nisu izostali.

Moj sin je završio osnovnu školu, srednju školu i fakultet. Sada sam sretna mama, jer se ne muči čitati s usana. Naučio je znakovni jezik i uspješno komunicira sa svojim prijateljima. Sada održava i tečajeve znakovnog jezika i uči drugu gluhu i čujuću djecu znakovni jezik, a i sve druge zainteresirane čujuće ljude, koji su nakon završenog tečaja bogatiji za još jedan «jezik».

Majka gluhog sina

CASE STUDY TRAGEDIJE POSEBNOSTI

Vjerovali ili ne, na svijetu postoje različiti ljudi- oni posebni, i oni, valjda, neposebni. Pa kako su ovi neposebni, pretpostavljam, nezanimljivi, dosadni i ne previše vrijedni pisanja, u ovome tekstu bavit ću se prvim, jer oni imaju i posebne potrebe, za razliku od neposebnih, čije su potrebe, analogijom, neposebne, dosadne i nezanimljive.

Vjerovali ili ne, među tim ljudima, posebnim i neposebnim, i onima između njih, malo posebnim-malo neposebnim (jer i njih sigurno mora biti kad kažu da nije sve crno ili bijelo), postoje i različite predrasude. E, mislim da se one ne mogu dijeliti po kategorijama posebnosti. Dakle, predrasude su predrasude.

U duhu relativizma (ali da ne otkrijem sve prije početka), možda će ovaj tekst biti o upoznavanju jedne posebne skupine ljudi, odnosno skupine posebnih ljudi, ili možda posebne skupine posebnih ljudi, ili, da pojednostavim, o upoznavanju skupine ljudi, odnosno da demistificiram sve, o upoznavanju čovjeka s čovjekom.

Pa priča počinje...

Glavni lik: hibrid posebnih dijelova posebne osobe koje sam do sada upoznala, a čijih se posebnosti sjećam. Naravno, svi likovi u priči su izmišljeni, a svaka sličnost sa stvarnim događajima slučajna...

U njihovome svijetu, dakle tih ljudi koje ona upoznaje, ona je ta koja čuje. Da, upravo ta koju biste mogli imenovati ČUJUĆOM. Ljudi obožavaju etikete, pa ako oni mogu nositi

svoju, red je da i ona dostojno ponese svoju. Upoznavanje. Strah i nelagoda. Ne zna kako se ponašati i što je primjereno, jer su ju učili da ti ljudi imaju posebne potrebe, samo su ju valjda zaboravili naučiti koje su to potrebe, ali nije to ništa čudno, jer ljudi uglavnom nemaju vremena (vrijeme je novac, barem u svijetu u kojem ona živi).

Dakle, ona se isprva ne ponaša nikako i ne govori. Onda se sjeti da taj isti strah osjeti uvijek kad upoznaje bilo koju novu osobu, da je on tako normalan i prirodan, da tom upoznavanju mora pristupiti kao da se upoznaje sa strancem čiji jezik ne govori pa se komunikacija odvija na broken englishu, što nije ni njegovu ni njeno, već kompromis u traženju načina da se upoznaju drugoga. Odvažuje se. Stranac. Gluhu osobu odlučuje tretirati baš tako. Možda je okrutna, ali i svijet u kojemu živi je takav, a ona je odlučila preživjeti.

Nakon prvog koraka, početka komunikacije, upada u lavinu zabluda. Čini joj se da ti drugi puno izravnije komuniciraju, da

se uslijed korištenja, njoj naizgled, manjeg broja riječi, želje i htijenja izriču puno jasnije, da nema friziranja stvarnosti da bi nekome izgledao posebniji, jer su oni posebni sami po sebi i to je odmah jasno. I to ju oduševljava. Naravno, zaboravlja da se komunikacija odvija na «ničijem» jeziku i da je ona u njoj loša, unatoč činjenici da joj je govor tijela profesija. Nesporazumi. Odlučuje učiniti i drugi korak.

Pa, vjerovali ili ne, ima i onih ČUJUĆIH koji bi htjeli ne čuti, onih kojima mobitel uvijek stoji na vibri, koji na zvono fiksnog telefona imaju neurotične fiziološke reakcije uzrokovane dugotrajnom neprestanom zvonjavom, koji ne mogu zaspati iako žive u mirnom kvartu, i to ne od trenutačne noćne buke, već od one koja im ne prestaje u ušima, a posljedica je života u konstantnoj stresnoj buci; onih koji rijetko privatno slušaju glazbu, mada je ona dijelom njihovog profesionalnog života, onih koji žude za jednostavnijom komunikacijom, jer ih smeta gomila nepotrebnih uzaludno izgovorenih riječi; onih koji često požale što čuju to mnoštvo ljudskih verbalnih gluposti, onih kojima treba bijeg u mali, tihi norveški gradić da konačno mogu ne slušati ništa i ne razumjeti čak i ono malo što čuju, jer to i tako vjerojatno nije esencijalno; onih koji možda istinski žude za tišinom...

S druge strane, možda postoje i oni koji nemaju savršen vid,

jer ne žele (dobro) vidjeti baš svu odvratnost kojom ih se bombardira, kojima se svijet čini ljepšim u akvarel izdanju i koji svjesno žive svoju zabludu. Možda postoje i takvi u čijem zdravstvenom kartonu okulist ne bi napisao daltonist, ali koji ipak svijet vide uglavnom u jednoj boji i koji kupovinu odjevnog predmeta neke druge boje smatraju svojom socijalnom dužnošću. Možda su oni nezahvalni na normalno razvijenim osjetilima ili su možda samo hipersenzibilni pa je možda njihova posebna želja za suptilnom lobotomijom koja bi im otupjela osjete, osjetila i osjeća (možda i druge stvari na o) nenormalna. Možda... Pesimisti? Ona ih ne bi tako nazvala, pa ipak nije sve crno ili bijelo. Možda joj je samo bio potreban jedan slučajni stranac da joj otvori oči i na trenutak pokaže boje.

Ona zna da ljudi dižu blindirane neprobojne oklope i ne dopuštaju nikome zaista blizu, da većinu vremena provedu u borbi s predrasudama, zabludama

i neostvarenim žudnjama. Podiže ga i ona ponekad, iako je sretna svaki put kada ga ne digne i ostane „ozlijeđena“, jer zna da je uspjela pobjeći lavini kolektivne fobije od bliskosti.

Kao što je već rečeno, ljudi obožavaju etikete i velikodušno ih dijele. Pa kako psiholozi vole kopati po djetinjstvu, prokopava i ona sama malo po svom.

Osnovna škola - posebno nadarena; testove piše pokraj koša za smeće, uvijek dobiva posebne zadatke, rijetko ju prozivaju (misli da se profesori boje njenih pitanja), prolazi niz testova da se točno utvrde brojevi koje će joj etiketirati za specifične domene inteligencije, nepopularna, pametnica, ...

Gimnazija - postaje izvrsna u socijalizaciji, najdraži hobi – glumiti glupaču, ne nosi više etiketu posebno nadarene, sada je samo dobra učenica. Konačno, ali ne zadugo. Stiže nova etiketa. Ona je spoj krivo spojenih nacionalnosti, vjera i obiteljskih povijesti na krivom teritoriju. Nova etiketa. OK, ovaj put je lakše, pa ipak je samo jednom prvi put, a i već je shvatila da je količina ljudske gluposti nemjerljiva.

Fakultet - od osnovne škole je bilo jasno da je matematika pravi odabir za nju. Svi su testovi tako pokazali. Odbija i odustaje na opći, neopisivi užas i zgražanje svih oko nje. Ali više ju nije briga što ti drugi misle. Ona upisuje fakultet za „glupe“ jer ima nesavladivu potrebu za pomaganjem drugima, nesavladivu potrebu da pomogne sebi sličnima da što bezbolnije prođu kroz neumoljivo grotlo odgojno-obrazovnog sustava „po prosjeku“.

U stvari, još uvijek se pita što je taj prosjek... Tko su ti ljudi?

Oni koji imaju sve dijelove tijela skladno razvijene, a moždane funkcije u granicama normale? Uglavnom, diplomira i upisuje postdiplomski. I tada shvaća da je mlinac dokazivanja „prosijeku“ i dalje vrti (a mislila je da mu se otrgnula), da još uvijek reagira iz inata koji svoje korijene nalazi u prvim danima njenog sjećanja i da nije sretna.

Danas: Magla je cijeli dan. Plače, ali nije to ništa posebno; plače uvijek kada pada kiša i to ju čini sretnom. Naizgled je sjajno uklopljena, okružena masom, mahom različitih i posebnih ljudi.. Osim pripadnosti svom spolu, što je anatomska činjenica, ne pripada ničem drugom. Pa je li i ona posebna? Zaista se smatra vrlo neposebnom. Kada se pogleda u zrcalo, ne vidi baš ništa ekstra posebno.

Cijeli život nastoji biti obična i prikriti svoju „posebnost“. Za razliku od Gluhih, smatra svojom prednošću činjenicu da svoje etikete u površnim kontaktima može jako dobro sakriti. Ona ne dijeli ljude na obične i neobične. Svaku osobu nastoji tretirati novom i drukčijom, sasvim posebnostima koje svaka osoba neupitno nosi. Nastoji ne imati predrasude. Ne uspijeva joj uvijek, ali možda je baš u tome njena prava posebnost. Može priznati neuspjeh.

Na kraju, pitanje za razmišljanje (samo za one posebne; vi neposebni se nikako nemojte truditi jer smisla nema): Ima li ovaj tekst ikakvoga smisla ili bi glavna junakinja trebala priznati neuspjeh?

XX
(podaci autora poznati redakciji)

GENERALNA SKUPŠTINA EUD LUXEMBOURG, 12-14.SVIBNJA 2005

Što je EUD?

Europska unija gluhih (The European Union of the Deaf – EUD) neprofitna je organizacija koja obuhvaća nacionalne organizacije gluhih u državama članicama Europske unije. Utemeljena je 1985. g. EUD je jedina organizacija koja predstavlja gluhe Europljane na europskoj razini, štiteći njihove interese. Emancipacija i jednake mogućnosti ključna su načela našeg djelovanja kojem je cilj ostvarenje ravnopravnog položaja gluhih osoba u društvu, s tim da budu priznati kao potpuni građani sa svim pravima.

Petak, 13.05.2005

Zajednička fotografija svih delegata prisutnih na Generalnoj skupštini UED-a

Tema seminara je «Ujedinjeni u različitosti protiv diskriminacije». Pri otvorenju seminara pozdravili su Knud Søndergaard, predsjednik EUD-a i Jacques Bruch, VSGL član. Na seminaru je kratkim govorom pozdravila Marie-Josée Jacobs, ministrica obitelji i integracije u Luxembourg.

Upoznavanje EUD-a:

- Helga Stevens, član Parlamenta i prethodni direktor EUD-a
- Stefan Trömel, prethodni direktor EDF-a, koji je govorio o funkciji Europskog foruma invalida u izvršavanju diskriminacije i barijeri Europe

Internacionalni skup o pravima invalidnih osoba:

- Stefan Trömel, prethodni direktor EDF-a, koji nas je upoznao s pravima
- Liisa Kauppinen, prethodna predsjednica WFD-a, koja je govorila o strategijama Svjetske federacije gluhih na skupu UN o pravima invalidnih osoba.

Europska socijalna povelja:

- Benno Kilian- vijeće Europe, koji nas je upoznao s Poveljom
- Marije Davidson, gluha pravnička, koja nas je upoznala s temom «Mogu li gluhi ljudi upotrijebiti Europsku socijalnu povelju da dobi-ju bolji pristup u društvu?»

Europsko (Unija) iskustvo:

- Craig Crowley, izvršni direktor EUD-a i prethodni direktor Enhama u Engleskoj i Walesu (Nacionalna volonterska organizacija invalida); tema «Kako graditi savez o ostalim radnim organizacijama u krugu ne-diskriminacije»
- Mihail Grecu, predsjednik Nacionalnog saveza gluhih Rumunjske (ANSR); tema «Borba za jednaki status gluhih osoba i uporaba znakovnog jezika»
- debata o odgovornosti pojedinaca gluhih u funkciji borbe prava i u kontekstu povećanja individualizacije
- Kratko objašnjenje kako upotrijebiti DVD o EUD-u u kojem su obuhvaćene informacije zakona i propisa EUD-a

Na kraju, Knud Søndergaard, predsjednik EUD-a, zatvorio je seminar, a zatim je uslijedio sastanak o prvom kongresu Mediterana na kojem bi se uključivale mediteranske zemlje kao što su Portugal, Španjolska, Francuska, Italija, Slovenija, Hrvatska, Grčka i Cipar. Sastanak je održan radi organizacije i dogovora o kongresu koji će se odvijati od 11. - 13. studenoga 2005. u Montpellieru (Francuska).

Subota, 14.05.2005

Na Generalnoj skupštini EUD-a upoznali su nas s prijedlozima dnevnoga reda:

- uvodni govor predsjedavajućeg o Generalnoj skupštini
- uvodni govor novog Izvršnog direktora
- prozivka
- ratifikacija novih zahtjeva za članstvo
- usvajanje Dnevnoga reda Generalne skupštine 2005.

- zaključci Generalne skupštine 2004.g. u Dublinu, Irskoj
- godišnji izvještaj EUD-a za 2003.-2004.; prezentacija i ratifikacija
- financijski izvještaj
- zaključni izvještaj EUD-ovog Radnog plana za 2004. -2005.
- amandmani na EUD-ov Status i Unutrašnji pravilnik
- biranje EUD-ovog vodstva (predsjednika, potpredsjednika i 4 člana predsjedništva) – za predsjednicu EUD-a izabrana je Helga Stevenson, a za potpredsjednika Adrien Pelletier iz Francuske
- izvještaji o odnosima sa EDF i EDF-ovim aktivistima
- informacije o EUDY

- rezolucija s EUD seminara «Ujedinjeni u Različitosti (protiv diskriminacije)»
- zatvaranje Generalne skupštine

Hrvatska nije ravnopravna članica EDU-a (i zbog toga nije imala pravo glasa na Skupštini), no važno je napomenuti da je Helga Stevenson (nova predsjednica EDU-a) pohvalila Hrvatsku na uloženom trudu u vezi tiskanja brošure o dokumentu EDU-a i istaknula da joj je žao što Hrvatska nije stigla predati zahtjev za članstvo, ali se nada da će u skorašnje vrijeme postati ravnopravnom članicom EDU-a.

Slijedila je svečana večera u hotelu za sve sudionike, te oproštaj od prethodnog predsjednika i dobrodošlica novoj predsjednici EUD-a Helgi Stevenson.

Nedjelja, 15.05.2005.

Prije završetka imali smo kratke radionice u hotelu:

- korisnici znakovnog jezika/ Gluhih
- EUD vizije + SWOT analize EUD-a

Sanny

Generalna skupština europske unije gluhih

Europska unija gluhih udružuje nacionalne unije gluhih država članica Europske unije (EU – European Union). Svake godine ima generalnu skupštinu u državi koja je predsjedajuća EU. Pred generalnom skupštinom EUD ima organiziran obrazovni program u obliku osrednjeg seminara.

Ovogodišnja generalna skupština EUD odvijala se u državi Velike Vojvodine Luksembourg (Grand-Duchy of Luxembourg) od 12. do 14. svibnja 2005. g. Hrvatski savez gluhih i nagluhih RH zastupali su predsjednik HSGN g. Andrija Halec i koordinador Sekcije mladih gluhih grada Zagreba te prevoditelj Internacionalnog znakovnog jezika, Sanja Pavlović.

U prilogu možete doznati kako je program protekao u ova tri dana.

Najviše je govora bilo o diskriminaciji gluhih, te problemima s kojima se suočavamo u svakodnevnom životu (to što mi u Hrvatskoj proživljavamo svaki dan - problemi na poslu, školi, fakultetu, priikom zapošljavanja, komunikaciji s čujućim ljudima, itd...).

Vjerojatno će se na seminarima tog tipa te stvari neprestano ponavljati, ali rješenja ima vrlo malo. Preostaje nam da se mi gluhi sami naučimo snalaziti i boriti protiv toga, ali na svoj način. Na takvim seminarima možete čuti komentare, diskusije, raspravljanja, odgovore na pitanja, ali na kraju sve ostaje samo na riječima. Možda netko uspije zasukati rukave i pokrenuti akciju protiv diskriminacije... Što se mog subjektivnog dojma tiče, nisam naišla na nešto konkretno što bi me privuklo na tom semi-

delegati Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih Andrija Halec i Sanja Pavlović

naru, jer sam se svega toga već naslušala.

U svakoj državi gluhi imaju problema, što se diskriminacije tiče, kao i mi. Mi se ovdje borimo zaposliti se, školovati u dobrim školama i fakultetima, a da ne govorimo o potrebi prevoditelja za gluhe (to je važno za sve gluhe koji imaju problema s primanjem informacija, pogotovo na predavanjima na fakultetima i u školama, te pri susretu s doktorom, direktorom, itd...) da ne izostavimo prava, obveze i mogućnosti gluhih u društvu.

To je dio problema s kojima

se svi mi gluhi suočavamo u svakodnevnom životu. Hrvatski savez gluhih i nagluhih RH još nije, u to vrijeme kad smo bili u Luksembourgu, bio članom EUD-a i zato nismo imali pravo glasa, ali vjerujemo da će nam se proces primanja u EUD ubrzati (što nam je jako važno).

U Luksembourgu sam upoznala dosta gluhih stranaca; najviše Grke, Ciprane, Francuze, Slovence... Moram priznati da skidam kapu Slovincima, s obzirom na to da imaju manju državu od naše, a puno više toga su

napravili u napretku gluhih; ali vjerujem da se i oni bore svakodnevno protiv diskriminacije kao svi mi gluhi na području EU. Napravili su veoma dobre programe koji su već uhodani i veoma su disciplinirani i drže se kao prava zajednica gluhih.

A kod nas, bolje da ni ne govorim... Znamo da imamo veoma dobre uvjete i da bismo mogli uspjeti na svakom koraku samo da smo mi gluhi na jednom mjestu kao mala, ali prava zajednica, a ne da smo razbacani posvuda (a da ni ne spomin-

jem neslaganje između starijih i mlađih gluhih). Pitanje jest kada će tome doći kraj, a odgovor ovisi o svim gluhima. Ostvarili smo dobru suradnju sa zemljama EU i nadam se da ćemo što prije ući kao članica u EU i da ćemo promijeniti sve stare metode i prilagoditi se novim programima EUD-a.

Sanny

Radim, radiš...

Ovo nisu pisma samo za zaposlene žene, nego i za nezaposlene (ako takve uopće postoje, mislim općenito, jer žene rijetko budu besposlene). Mislim na one koje se nisu još zaposlile da uživaju u plodovima svoga rada – neovisnosti, novcu i svim odgovornostima koje uz to idu.

Ema je toliko zaposlena, da je to skoro nemoguće... Radi i sluša, a pomaže na taj način da sluša, pa ako joj dovoljno dugo pričaš, nađeš sebe, i ono najvažnije – što možeš, želiš raditi, i koje su ti mogućnosti u realnosti. Radimo najčešće ono što smo završile u struci: krojačice, državne službenice, slastičarke, prosvjetne radnice, umjetnice, zdravstvene radnice... ako imamo tu nevjerovatnu sreću da imamo posao.

Određeni broj žena nikada nije imao posao, niti su bile zaposlene. Za njih se sada pruža edukacija u Centru Rosa, pa moraju proći pravu školu, čak mali fakultet, uz tumača, kako bi se osposobile za samozapošljavanje.

Samozapošljavanje je kompleksan pojam, ovdje se ne radi o tome da ti dođeš na posao, odradiš

osam sati i odeš doma – ne! Radi se o tome da se osposobiš da budeš pokretačem svoga zanimanja, da svoju ideju sprovedeš u posao, koji ćeš sama voditi, i tako zarađivati. Bit ćeš sama sebi, a i drugima šef.

Kaj se mene tiče, zasad sam se zaposlila s tobom, Ema. Pišem ti pisma koja drugi čitaju, javna pisma. To mi nije teško, niti mi nije bilo teško doći do te ideje. Bilo mi je teško pa sam počela pisati, a na zaradu nisam mislila, jer posao imam-državni, onaj koji obaviš i odeš doma, i ne moraš se ostatak dana opterećivati njime (zna se da me doma čekaju dvije cure, koje su vječito samozaposlene da me gnjave).

Ima jedna poslovice: nužda je... majka života, ili tako nešto? Ili – nevolja... nikad ne dolazi sama? Uz nju bi trebalo doći zaposlenje, to bi bio pozitivni ishod nevolje. Svatko se barem jednom našao u situaciji da naiđe na zid, da ne zna kuda krenuti ili da vidi besmisao u onome što radi (ili ne radi). No, nakon kraćeg ili dužeg zastoja (to ovisi o Svevišnjem, koliko nas želi zadržati u svojim rukama, i oblikovati nas po svojoj volji), uvijek pod

nekim pritiskom moramo krenuti dalje – obično to bude u jednome smjeru.

Ako je pritisak velik, prevelik, ponekad se zna desiti da se raspršimo na sve strane i postanemo jako svestrani i preza-posleni – sjetite se samo pritiska vode koji šiklja iz crijeva za polijevanje... Tako to vidim, Ema. Potrebu, koja nas tjera dalje...

Cure, ajmo radit, pa makar i znamo samo jednu stvar. Dotjerajmo se do savršenstva i možemo se nazvati profesionalkama.

A to i jeste, jer čega god se primite- spremanja, kuhanja, dječjih ritica, papira i olovke, igle i konca, kompjutora, tuđih ruku i glava – vi to radite dobro. Vježbom do savršenstva. 1000 milja počinje jednim korakom... Sve bliže cilju, ili još bolje, ispunjenju vaših snova....

Ema i ja smo uz vas,

vaša Petra

13

KAKO PRIBLIŽITI SVJETOVE GLUHIH I ČUJUĆIH

Bila sam u velikoj dilemi kako započeti pisati o ovoj temi, pa čak da li uopće i pisati. Ovo dugo nosim u sebi i odlučila sam vlastito viđenje ovog problema otvoriti kao temu za razmišljanje unutar naše kulture i društva. Ja sam gluha osoba koja je završila redovne škole i imam fakultetsku diplomu, na što sam jako ponosna. To sam postigla velikim trudom i voljom, ali uz to nosim u sebi i nešto gorčine iz loših iskustava sa svijetom čujućih.

Mi gluhi smo osobe koje vole komunikaciju i druženje sa svim ljudima. To druženje bi bilo mnogo bolje i intenzivnije da se svi malo potrudimo u približavanju ovih dvaju svjetova. Mislim da bi svi trebali ukloniti strahove i kroz upoznavanje se približiti jedni drugima.

Mi gluhi imamo drugačije glasove, jer moramo kontrolirati svoj glas, a čujućima ostaje da se pokušaju naviknuti na to.

Mi gluhi trebamo kontakt licem u lice zbog čitanja s usana i čujućii to moraju shvatiti.

Mi gluhi ne možemo prepoznati riječi ako čujućii ne otvaraju usta.

Mi gluhi ne volimo velike brkove ili držanje ruku pred ustima, jer nam to smeta pri čitanju s usana.

Mi gluhi ne volimo da nam netko više, jer tada mislimo da se ta osoba na nas ljuti, a mi ju ne razumijemo.

Mi gluhi volimo blaga i smirena lica s osmijehom, jer tada znamo da nas ta osoba prihvaća i da ima strpljenja.

Mi gluhi volimo da nam se netko obrati pisanom riječju i ako nas ne razumije da mu to napišemo. Nemojte zapostaviti gluhe čim se okupite u društvu, treba im objasniti i družiti se normalno.

Mi gluhi ne volimo da se na šalterima u pošti, općinama i zdravstvenim ustanovama službenici na nas ljute jer ih ne razumijemo.

Mi gluhi volimo da se pročita upozorenje na našim dokumentima da ne čujemo i tako nam uskrate beskonačna čekanja, jer ne čujemo.

U slobodno vrijeme gluhe osobe rade obične stvari kao čujućii: čitaju novine i knjige, gledaju TV pomoću titlova, razgovaraju s prijateljima i obitelji, odlaze u školu i na posao, žive normalan život kao i čujućii.

U komunikaciji između gluhe i čujuće osobe može se postići dobro sporazumijevanje u očitavanju s usana, ako obostrano postoji volja i strpljenje. Nika-ko ne treba glasno govoriti gluhi-ima, njima su potrebna očitavanja s usana; polako i razgovijetno

im treba govoriti. Za sporazumi-jevanje su potrebne dvije strane, a postoji i niz rješenja da se gluha i čujuća osoba sporazu-mijevaju gestovnim jezikom...

Kada sam studirala, za vrijeme ispita zamolila bih profesora da mi polako govori jer očitavam s usana. On se stvarno potrudio polako govoriti, uspjeli smo se sporazumijeti. Dao mi je papir na kojemu su bila pitanja; od-govarala sam pismeno na is-pitu. Na kraju položenog ispita iznenadila sam se da se profe-sor blago osmjehnuo i mahnio mi rukom; rekao mi je da sam položila. Taj dobri profesor je u potpunosti imao razumijevanja i tako sam se nastavila boriti s ostalim ispitima. Smatram da bi svaka osoba sa zanimanjem kao profesor, doktor, prodavač u trgovini trebala steći znanja u komunikaciji s gluhima.

Imala sam dobru čujuću ko-legicu s fakulteta koja mi je puno pomogla i davala mi informacije o ispitima; željela se upoznati s mojim jezikom da bismo mogle lakše komunicirati. Danas imam prijateljicu na poslu koja zna gestovni govor, pa mi i ona po-kazuje kako ti svjetovi mogu ko-municirati.

Danas je moderan svijet i gluhih i čujućih; mi imamo mo-bitele i kompjutere, pišemo sms poruke i e-mailove. Mobitel i in-ternet će nama gluhima olakšati život. Gluhima je informacija veoma važna, stoga pomozimo jedni drugima do njih doći.

Selma Džapo, dipl. ecc
glavna i odgovorna urednica
Udruženje gluhih i nagluhih
Sarajevo

Pismenost

Prelistala sam prvi broj Pljeska; ne samo prelistala već i pročitala. Neke članke detaljno, a neke manje detaljno. Pohvale i pokude izrazit ću usmenom predajom Odgovornom uredniku. Naročitu pažnju privukao mi je članak „Moj susret s(a) znakovnim jezikom“.

Da bismo ga u potpunosti razumjeli moramo puno toga znati, i o onome o čemu autor govori, a čini mi se i o autoru samome, da bismo onda iz svoga znanja o svijetu i iz cijelog sklopa događanja oko autora i u autoru u potpunosti razumjeli što je pisac želio reći. To pišem stoga, jer vam želim osvijestiti što sve znači pismenost. To ne znači samo gramatički i pravopisno točno (na)pisati nešto, već je u pismenost uključeno i čitanje, naravno s razumijevanjem.

Ovo je ključna riječ kada govorimo o pismenosti – RAZUMIJEVANJE. Biti pismen ili biti nepismen isto je kao kad kažemo: biti ili ne biti! Živjeti uspravno ili hodati beživotno, tupo, zatvoreno u kavazu neznanja, nerazumijevanja. Pismenost je ključ napretka u životu! Što za tebe znači napredak? Želiš li uopće napredovati? Fizički ćeš svakako, to je zakon tijela – napredovanje, do tamo negdje dvadeset pete – tridesete godine, a onda polako, ali sigurno nazadovanje, do devedesete/stote... Psihički ćeš napredovati u svojim emocijama (zaljubljujati se, voljeti, radovati, tugovati), mijenjati stavove o životu i ljudima, a kognitivno, spoznajno, intelektualno i duhovno...? Jedino čitajući i pišući! Da, i razgovarajući, gledajući televiziju, odlazeći na razna predavanja, edukacije...

Ali čitanje će te osposobiti da RAZUMIJEŠ, ne samo što je rečeno na predavanju, nego i ono što nije rečeno, a podrazumijeva se. Da stvoriš svoje stavove i organiziraš svoje misli.

Ja se ne bih željela zabetonirati

i ostaviti svoj mozak u neznanju i tuposti. Svako može naučiti čitati i to s razumijevanjem. I to ne samo jedan jezik, već više njih. Danas se puno govori o dvojezičnosti pa i višejezičnosti. Budući da puno putujemo (a znam da gluhi jako vole putovati), znanje drugih jezika je neophodno. Ne samo zbog putovanja, već, u prvome redu, zbog razmjene različitih vrsta znanja među stručnjacima iz različitih zemalja.

Puno sam čitala dok sam bila mlada, kao dijete, srednjoškolka, na fakultetu, a sada mi je čitanje dio posla i preko njega stjecanje novih znanja i spoznaja. Stručnu literaturu uglavnom čitam na engleskom (na hrvatskom je ili nema ili jako malo). Na taj način otkrivam što drugi ljudi misle, što rade, ulazim u njihov duhovni svijet; jer što su drugo riječi nego misli pretočene po nekim zakonitostima u rečenice, pa u veće cjeline, pa u još veće cjeline...

Pljesak je okupio oko sebe mlade gluhe intelektualce koji su vrlo visoko jezično kompetentni, što se vidi iz njihovih pisanih priloga (a vidim da su i kompjutorski pismeni). Postoje različite razine pismenosti, i toga moramo biti svjesni. Neki ljudi, kao npr. pisci, imaju talent za pisano izražavanje, za neke ljude se kaže da imaju vrlo visoku razinu kompjutorske pismenosti, neki znaju puno jezika i u tome su, ne samo marljivi, već talentirani...

Drugi su manje ili više pismeni, ovisno o tome što od njih očekujemo. Očekujemo li da se znaju samo potpisati, onda smo tu svi, ali ako su naša očekivanja veća – razumjeti to što si pročitao i odgovoriti na pitanja o tome, prepričati i napisati članak o tome, e, o tome bi se već moglo puno razgovarati.

O pismenosti gluhih napisano je mnogo članaka, načinjeno mnogo istraživanja, objavljeno puno debelih knjiga. Odgovor znanstvenika

je samo jedan: dobro usvojiti bazu prvog jezika do treće godine (bez obzira je li to znakovni ili govorni jezik), a onda poticati čitanje u školi i kod kuće, počevši preko ručne abecede, slika, natpisa i slikovnica, do prvih rečenica.

Sjećam se jednog primjera koji je ispričala učiteljica za gluhe iz Švedske kako je jedne školske godine njihov ravnatelj potaknuo gluha djecu u školi na čitanje. Kladio se s učenicima: ako svi učenici svih razreda pročitaju sve naslove iz lektire koji su propisani, on će se okupati u obližnjem jezeru (švedska su jezera i usred ljeta –brrrr- hladna)!

Ako ostane ijedan učenik koji nije izvršio obvezu, ravnatelj je kupanja oslobođen! Zar sumnjate da se okupao?! Ono što mene pogađa kada govorim o pismenosti je niska razina pismenosti (čitanja i pisanja s razumijevanjem) u većeg broja gluhe djece nakon završetka osnovne, a onda i srednje škole. Ja ne bih tražila krivce!

Tražila bih sredstva za poticanje i motiviranje svakog pojedinog gluhog djeteta da zavoli čitanje, tj. knjigu. Možda dio odgovora znaju gluhe osobe koje su visoko jezično kompetentne, iako i njihov put k pismenosti ne treba biti model za svako gluho dijete. Zato kažem, to je samo dio odgovora. Sada ste vi (Gluhi) na redu, a ja ću se, obećajem, opet javiti, jer je ovo samo uvod uvodnoga dijela.

Hvala na razumijevanju.

Doc.dr.sc. Ljubica Pribanić

KOHLERNI IMPLANT ILI UMJETNA PUŽNICA-PRIMJER «BIOSOCIOLOŠKOG» INŽENJERINGA NAD ZAJEDNICOM NAGLUHIH I GLUHIH OSOBA

Ne znam zašto me prožima stanovita jeza dok čitam članke koji se bave problematikom, pardon, reklamiranjem umjetne pužnice. Sama tehnologija generira naznake, a i upućuje na to, da doista živimo u dobu bioinženjeringa. No, ne mislim na inženjering koji doista otklanja naš «takozvani» hendikep u vidu ostvarivanja uredne slušne i govorne komunikacije, nego i na izvjestan «socioinženjering» koji se ogleda kao kulturocid nad zajednicom nagluhih i gluhih osoba.

Mogao bih ići u krajnost i izreći tvrdnju da dolazi do evolucije naci-bio-socio-inženjeringa. Mislite da zvuči pretjerano? Ne, niti malo. Krenite sa mnom na jedno mračno putovanje prostranstvima terre cohlee...

1985. FDA odobrava multikanalnu umjetnu pužnicu iz Australije-Nucleus 22

1990.-ugradnja pužnice za djecu iznad dvije godine starosti

1995.-ugradnja pužnice i za nagluhe odrasle osobe

1996.-prva gradnja umjetne pužnice u Hrvatskoj

1997.srpanj-FDA odobrava pužnicu Clarion za ugradnju osobama od dvije pa do sedamnaest godina starosti

1998.lipanj-FDA odobrava Cochlearov Nucleus 24 za ugradnju osobama od osamnaest mjeseci na više

ŠTO JE UMJETNA PUŽNICA?

Umjetna pužnica predstavlja mali i složeni aparat koji omogućuje slušanje osobama oštećena sluha. Radi na principu pretvaranja zvučnih signala u električne, koji se putem ugrađene elektrode u pužnici prenose preko oštećenih osjetnih stanica na okončine slušnog živca te na moždano deblo, sve do slušne kore mozga. Aparat se ugrađuje dijelom iza uha, a dijelom u srednje i unutarnje uho. U pužnici postoji 3400 unutarnjih i 12000 vanjskih osjetnih stanica poredanih u 3 do 5 redova. Njih inervira oko 30000 ganglijskih stanica slušnoga živca. Osobe oštećenog sluha imaju djelomično ili potpuno oštećene i vanjske i unutarnje osjetne stanice. Da bi zvuk došao do ganglijskih stanica koje su očuvane, potrebno je premostiti oštećene osjetne stanice.

Upravo smo opisali zadatak umjetne pužnice. Ona se sastoji od:

1. mikrofona, koji skuplja zvučne govorne poruke, a smješten je iza uške poput standardnog slušnog pomagala;
2. govornog procesora, koji pretvara zvuk u električne signale;
3. zavojnice, koja prenosi električne signale na prijemnik ugrađen u kost iza uha;
4. prijemnika s elektrodom, koja šalje signal slušnim živcem do slušne kore mozga.

Sluh je sastavni dio komunikacije. Barem one tipične, čušaške, komunikacije.

To je senzorički modalitet koji omogućuje slušanje zvuka. Ljudsko uho zamjećuje frekvencije od 16 do 20000 Hz, a raspon intenziteta mu je između 0 i 120 dB. Govorno frekvencijsko područje je između 500-3000 Hz. Intenzitet šaptanja je 30 dB, uličnog prometa 70 dB, bušilice 110 dB, a zrakoplova na pisti 130 dB. Vrijednosti oko 140 dB izazivaju neugodu i bol.

Oštećenje sluha - sazrijevanjem i starenjem dolazi do smanjenja slušnog polja, frekvencijom i intenzitetom. U osoba oštećenog sluha to se događa ili odmah po rođenju (prelingvalno oštećenje sluha), ili poslije razvoja govora (postlingvalno oštećenje sluha). Oštećenja sluha mogu biti uzrokovana nasljednim bolestima, meningitisom, toksičkim djelovanjem nekih lijekova, bukom ili traumama.

Oštećenje sluha, urođeno ili stečeno, opterećenje je za osobu koja je time pogođena, kao i za njezinu obitelj i sredinu u kojoj živi. To je tjelesni nedostatak koji nije nerješiv. Rješava se rehabilitacijom sluha, oralnim i neoralnim metodama (vidi web prostor: http://www.tegobe.com/casopisi/vase_zdravlje/otorinolaringologija/08_10_kohl...).

Barem tako kaže dr. med. Robert Trotić, specijalist otorinolaringolog na Klinici za ORL i cervikofacijalnu kirurgiju, KB «Sestre milosrdnice» u Zagrebu. Da mi je znati kako je stanoviti doktor došao do takva zaključka.. Uopćeno, kao gluha osoba,

nisam to nikada (oštećenje sluha i govora) smatrao tjelesnim hendikepom niti «opterećenjem»; naročito nikada u društvu svoje zajednice (na)gluhih osoba, no druga je priča kružila kada sam na silu želio pripadati kanonu čujućih osoba, jer ondje je postojao mehanizam koji vodi, koji me je vodio, u «dopuštenu», s moje strane, diskriminaciju.

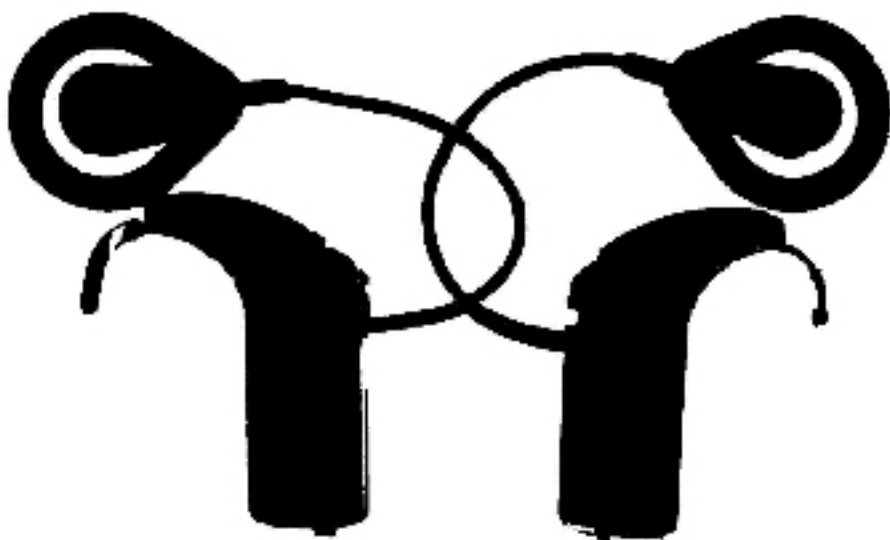
A to je bio korijen i začetak kompleksa manje vrijednosti čiji je nastanak imao i dalekosežne posljedice i na psihološkom i na obiteljskom planu. No, sreća moja da se nisam dao za naci-socio-bio-inženjering u vidu ugradnje kohlearnog implantata kada je na sva zvona pozivala (de)humanitarna akcija: »Dajmo da čuju«.Tada sam odlučio ostati svoj, ostati dosljedan sebi i daru Božjem, makar to za vas, eugeničari dragi, bio hendikep...

UGRADNJA UMJETNE PUŽNICE I REHABILITACIJA

(Izvadci iz doktorske disertacije Branka Kekića: »Multifaktorijalna analiza prediktora uspjeha kohlearne implantacije i rehabilitacije slušanja pacijenata s umjetnom pužnicom verbotonalnom metodom«, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, 2002.).

Operativnim se zahvatom elektrode postavljaju u pužnicu, a prijemnik pod kožu u okcipitotemporalnoj regiji. Zahvat se izvodi u općoj endotahealnoj anesteziji. Daljnji proces uključuje mastektomiju, stažnju tipanotomiju i kohleostomiju- pristup antrum, brušenje kosti u području facijalnog recesusa- kut koji tvore facijalni živac i korda timpani- pristupa u bubnjište da bi se rana zatvorila šavovima. Postoji

i drugi, »manje traumatizirajući« pristup koji zagovara stanoviti dr.Šprem, kojeg, zamislite, nema u knjižnici Medicinskog fakulteta. Budući da se tamo nalaze sva postignuća i radovi stručnjaka iz područja medicine, nije li vam to malo čudno?A zanimljivija činjenica jest ta da se njegovo ime u području koje obuhvaća kohlearna implantacija uopće ne spominje! Koliko sam saznao, primarno područje rada stanovitog doktora jeste timpanometrija vezano uz srednje uho.

Riječ je o sljedećemu: odmakne se timpanomeatalni režanj i pristupa se u bubnjište- transmeatalno se odstrani dio kosti skutuma da bi se prikazao dugi nastavak inkusa sve do korpusa. Kohleostoma se formira već opisanim postupkom, ali pristupom kroz zvukovod. Zatim se paralelno sa stražnjim zidom zvukovoda buši mali tunel, od površine kosti sve do aditusaaad antrum iznad inkusa.Tim putem postavlja se elektroda.

U našoj zemlji kohlearna implantacija izvodi se od 1996. godine.Primijenjivani su različiti kriteriji za odabir kandidata. Kod svih je učinjena opsežna pre-doperativna obrada.Još uvijek

nema sustavne ocjene rezultata do sada operiranih i rehabilitiranih- srpanj 2002. Ako je tomu bilo doista tako, zašto se i dalje inzistiralo na tom dehumanizacijskom eksperimentu? Auschwitz se možda i neće nikada ponoviti, ali on se, na neki način, događa, samo što je zaogrnut u plašt bioinženjeringa (danas i sada). Pitanje jest: hoćemo li dopustiti da nam i budućnost, naša sutrašnjica, bude obilježena iščeznućem naše kulture?

Slušna rehabilitacija provodi se u Poliklinici SUVAG u Zagrebu verbotonalnom metodom profesora Guberine (post mortem 2005.).To je metoda koja kod gluhih osoba, osobito prelingvalnih oštećenja, primjenjuje principe multisenzoričkog stimuliranja, u cilju centralne somatosenzoričke integracije i razvijanja slušanja i govora. Metoda funkcionira kroz tri faze.

U prvoj, tzv.vibrotaktilnoj fazi, rabi se somatosenzorički put uporabom vibratora i vibracione daske.Tome se dodaje i pokret.

U drugoj fazi, somatosenzoričkom putu dodaje se vestibulokohlearni put stimulacije pomoću slušalica na ušima, što zajedno djeluje na sluh, vestibularno osjetilo i na taktilno i proprioceptivno osjetilo. U trećoj fazi napušta se somatosenzorički put i zadržava vestibulokohlearni.

U dosadašnjoj, 40-ogodišnjoj, praksi ta je metoda pokazala izuzetne uspjehe u rehabilitaciji slušanja i govora, pogotovo gluhe djece. S time se ne bih složio, štoviše, preporučio bih napuštanje tog modela verbalne metode, jer u (na)gluhoj zajednici niz je primjera uspješnih osoba koje su takvima postale i bez SUVAGA, pa čak se i «rehabilitirale» u društvo. Osobno sam bio svjedokom trajavosti sustava SUVAG, ne mislim na obrazovanje i odgoj, nego na zanemarivanje znakovnog jezika kao neotuđivog dijela kulture (na)gluhe zajednice.

Nadalje, u «uspjehu» kohlearne implantacije sudjeluje niz čimbenika, a i testova kao što su:

1. nastanak gluhoće
2. životna dob
3. trajanje gluhoće
4. radiološka dijagnostika
5. multipla oštećenja
6. elektroaudiometrija
7. vestibularno oštećenje
8. osviještenost slušanja
9. psihološki profil
10. kognitivne sposobnosti
11. mišljenje audiorehabilitatora o tijeku rehabilitacije
12. očekivanja kandidata/roditelja
13. dostupnost rehabilitacije.

Osim toga, potrebne su opsežne pretrage kao što su:
-anamneza i otorinolaringološki pregled
-tonski audiogram-audiogram u slobodnom polju/evocirani slušni potencijal
-pretrage vestibularnog osjetila-ENG
-neurološke pretrage
-CT/MR dijagnostika-kompjuterizirana tomografija mozga
-laboratorijski nalazi za ET anestezijsku
-pregled interniste ili pedijatra i pregled anesteziologa
-završno mišljenje liječničkog konzilija za kohlearnu implantaciju.

Dio pretraga provodi se u Poliklinici SUVAG, a dio u Klinici za otorinolaringologiju i cervikofacijalnu kirurgiju KBC-a «Sestre milosrdnice» u Zagrebu.

Nadalje, uspjeh kohlearne implantacije temelji se na ocjeni stanja slušanja i govora (tzv. CAP - Categories of Auditory Performance; LiP - Listening progress profile), te postotka razumljivosti za vezane i nevezane liste riječi (RVL, RNL).

Doista smiješni i nebulozni kriteriji, budući da se svi zaključci temelje na deskriptivnoj statistici: testiranje raspodjele pojedinih varijabli, testiranje značajnosti razlike rezultata unutar pojedinih testova (CAP, LiP, RVL, RNL), testiranje korelacije između ispitivanih parametara i rezultata testova, multiple regresione analize- analize predikcije.

Svaka iole inteligentnija osoba, matematički potkovana, zna kako manipulirati statističkim podacima. U koju svrhu? Da od nas, nagluhe i gluhe zajednice, napravi znanstveni problem.

Štoviše, postali smo «meso» za taj ogroman stroj bioinženjeringa koji u našoj zajednici izaziva i kulturološke implikacije-negaciju naše kulture i Znaka (ovom riječju obuhvaćam znakovni jezik).

Ne trebamo i ne želimo nove doktore Mengeleove, s cohleeom (med. izraz za umjetnu pužnicu) u jednoj ruci, s mesarskim nožem u drugoj, i širokim, širokim osmijehom na licu, te džepovima koji samo što ne puknu od težine krvavog novca zbog pohlepe. Na čiji to račun? Gluhog čovjeka? Neće ići, nismo mi meso, niti bio-poligon za ta besmislena znanstvena istraživanja kojima gradite karijere. Vjerojatno bi mi rekli da je to apsurdno, no manje je, ipak, apsurdno nego što je njihova mesarska istina!!!

U radu Radovana Subotića (»Primjena kohlearnog implantata u bolesnika sa senzorneuralnim oštećenjem sluha«; Liječ Vjesn 114.5-8 143-5, 1992., knjižnica Medicinskog fakulteta u Zagrebu, 1992. (!)) spominje se pitanje indikacije primjene kohlearnog implantata kod kongenitalno gluhe djece ili djece koja su izgubila sluh prije nego što su razvila govor.

A gdje je tu SUVAG? U bazi podataka Medicinskog fakulteta, odnosno knjižnici fakulteta, nisam naišao niti na jedan znanstveni rad iz područja kohlearnog implantata. Prof. B. Šindija, prof. M. Paškvalin i dr. M. Pansini su nule u medicini, odnosno onome području koje obuhvaća umjetna pužnica. A SUVAG gradi Centar za umjetnu pužnicu i nove tehnologije. Čijim novcem? (De)humanitarne akcije «Dajmo da čuju», Gradskog poglavarstva Grada Zagreba,

Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži uz tutorstvo Klinike za ORL i cervikofacijalnu kirurgiju KB «Sestre milosrdnice», Hrvatske verbotonalne udruge, Hrvatskog društva za kohlearnu implantaciju.

A u sjeni čuče i vrebaju razni «timpanometri novca i karijerizma» (šifra: Šprem-KBC Šalata). Ne znam ima li što trulije, zapravo gnjilije od ovog sustava kohlearnog inženjeringa. A nas nitko ništa ne pita. Nitko. Mi nismo u

tišini; osjećamo, vidimo, imamo Znak, imamo vlastitu Zajednicu. Spremni smo za borbu protiv biosociološkog inženjeringa!

Saša Canjev

ČUTI ILI NE ČUTI?

Cijeli život sam živjela i rasla s čujućima. Sebe nisam smatrala gluhom osobom, već osobom oštećena sluha, jer sam smatrala da sama riječ «gluh» ružno zvuči. Nisam se sramila svoga hendikepa, već sam prihvatila da je tako kako je i trudila sam se da mi taj hendikep ne ograničava ciljeve i snove. Uglavnom mi je uspijevalo.

Nailazila sam na svakakve čujuće ljude koje nisu imali razumijevanja i koji su bili grubo prema meni zbog mog hendikepa. Srećom, takvih je bilo malo, ali sam sve to doživljavala kao nepravdu. Zbog svega toga htjela sam dokazati da nisam drukčija samo zato što ne čujem.

Svakodnevno sam išla na govorne vježbe, a kod kuće sam vježbala s mamom, koja me jako mučila s pravilnim izgovorom, na čemu sam joj danas zahvalna, jer mi je razvijen govor bez govorne mane, pa se jedva primijeti da ne čujem. U srednjoj školi sam sretala gluhe ljude koji su razgovarali međusobno znakovnim jezikom. Nisam tada imala želju pridružiti im se jer sam imala loša iskustva s gluhom djecom u predškolskoj dobi.

Vrijeme je prolazilo i polako sam širila krug čujućih prijatelja. Jednoga dana upoznala sam dva gluha dečka. Imala sam osjećaj da sam ušla u meni to-

talno nepoznati svijet. Njihove priče su mi bile tako zanimljive da sam ih mogla slušati satima. S vremenom sam upoznavała druge gluhe osobe. Sretala sam i one koje sam viđala u srednjoj školi. Rekli su mi da sam tada bila jako umišljena jer se nisam htjela družiti s njima, te da su mi čujući ljudi bili bolji. To je bilo njihovo mišljenje, s kojim se ne slažem.

Smatrala sam da me ne poznaju dobro i da nemaju pravo suditi o meni. Kako sam upoznavała svijet i način života gluhih, sve više sam željela pomoći da se izbore za sebe i da imaju veća prava u svijetu čujućih. To mi se obilo o glavu. Smatrali su da se pravim pametna, jer sam školovana i obrazovana, da bi na kraju jedan gluhi rekao da ja nisam gluha osoba. To je bio šok za mene!

Gluha osoba da meni kaže kako nisam gluha osoba! Razlog njegove izjave je taj što imam čisti glas i što nitko ne može vjerovati da sam gluha osoba. Rekla sam mu da ima i drugih gluhih koji imaju čisti glas, na što je on odgovorio da nigdje ne postoji takva gluha osoba. Pokazala sam mu na sebe i rekla da jedna takva osoba upravo stoji pred njim. To ga je pogodilo na meni neshvatljiv način jer me izvrijeđao, a zapravo je vrijeđao sve gluhe. Rekla sam mu da se

stavi na moje mjesto- gluhi me kritiziraju jer sam dugo bila među čujućima i pričam kao čujući, a čujući me kritiziraju jer mi je glas lošiji otkad se družim s gluhima pa me više ne razumiju dobro.

Odgovor je bio da je to moja nesreća. Takvo ponašanje me vrijeđa, ne samo od njega nego i od drugih gluhih koji su me kritizirali jer sam rasla s čujućima i prihvatila njihova pravila ponašanja u društvu, a gluhi su svakako uskraćeni u usvajanju pravila ponašanja. Znam da je razlog tome i velika nepismenost gluhih, ali o tome ću drugom prilikom.

Nakon ovoga dolazim do zaključka da mnogi gluhi ne znaju koje su im sve mogućnosti ponuđene, niti prihvaćaju tuđu pomoć da im u životu bude lakše (npr. da budu pismeni, da nađu dobar posao, da budu fakultetski obrazovani), već im je lakše kritizirati druge gluhe koji su bili uspješniji i postigli mnogo više od njih. Sve je to žalosno, ali se treba i dalje truditi pa makar i za mali pomak ka boljemu.

Tihana Dugonjić